

Vårdnadshavares delaktighet - möten som påverkar förskollärares undervisande uppdrag – forskning in the making.

Forskningsbaserad undervisning -
teori och praktik i samverkan

9 november 2022

SYFTE

Övergripande syfte är att utforska hur förskollärare, genom möten som sker på förskolan, skapar förutsättningar för vårdnadshavare att vara delaktiga i undervisningen.

Artikel II

Hur uppfattar vårdnadshavare undervisning?

Hur beskriver vårdnadshavare förutsättningar till delaktighet i undervisning?

INTERAKTIVT FORSKNINGSPROJEKT

Projektet kan förstås som interaktivt eftersom jag
”interagerar med verksamheten men inte själv ska vara
förändringsagent som har för avsikt att påverka i en
viss riktning...//...”

Hugo & Hedegaard, 2016, s 48

BAKGRUND

- Förskolan är och har över tid varit **samhällsbyggande** relaterat till mänskliga rättigheter och demokratiska värderingar (Förenta Nationerna, 1998; Martin Korpi, 2015; Persson, 2015).
- Det **privata och allmänna möts** – möjligheter och utmaningar (Persson; 2016).
- Förskolans uppdrag utifrån ett **helhetsperspektiv** (SFS 2010:800; Skolverket; 2018).
- **Vårdnadshavares delaktighet** anses vara viktigt i en rapport om faktorer för **samhällstillväxt** som publicerats av organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD, 2017).
- Det finns förskoleforskning som berör olika områden kring undervisning och barns utveckling men det går att utläsa en **avsaknad av forskning** som har ett vårdnadshavarperspektiv (Furenes, et. al, 2021).

CENTRALA BEGREPP

Undervisning – ett komplext begrepp

Skollagen (SFS) definierar i 1 kap §3 ”undervisning som sådana målstyrda processer som under ledning av lärare eller förskollärare syftar till utveckling och lärande genom inhämtande och utvecklande av kunskaper och värden” vilket är utgångspunkten för läroplanens mer utvecklade formuleringar:

Undervisning innebär att stimulera och utmana barnen med läroplanens mål som utgångspunkt och riktning och syftar till utveckling och lärande hos barnen.

Undervisningen ska utgå från ett innehåll som är planerat eller uppstår spontant eftersom barns utveckling och lärande sker hela tiden. Förskollärare ska ansvara för det pedagogiska innehållet i undervisningen och för att det målinriktade arbetet främjar barns utveckling och lärande (Skolverket, 2018, s 7).

Delaktighet – ett värdefullt begrepp

- Utifrån förskolans värdegrundade styrdokument förstås delaktighet som värdefullt för utbildning. I gällande läroplan poängteras delaktighetens betydelse i inledningen och kopplas där till FN:s barnkonvention (Skolverket, 2018; FN, 1998).
- Förskolan ses som socialt sammanhang där individer utifrån engagemang och genom dialog bidrar till gemenskapen och på så sätt är delaktiga.
- Delaktighet kan tolkas utifrån individen där individens egna val påverkar hur mycket man är delaktig och engagerad (Imms et. al, 2017) Tolkningen av delaktighet kan också kopplas till Thomas (2007) som beskriver att en människa är en del av en gemenskap och att man också kan delta i beslut som fattas.
- I den andra artikeln (som presenteras här idag) diskuteras delaktighet i termer av att **engagemang och dialog i möten som sker på förskolan bidrar till att delaktighet kan upplevas som tillgänglig.**

METOD OCH GENOMFÖRANDE

- 20 individuella intervjuer med vårdnadshavare
- En intervju utgår ifrån det som omger och utifrån olika syften som ska uppnås, men en intervju är inte bara ett tillfälle då den intervjuade ska svara på frågor som intervjuaren ställer utan är också **ett slags samtal, ett möte, mellan individer**. Genom deltagarnas utsagor har jag kunnat ta del av hur de beskriver och uttrycker delaktighet i undervisning.
- Strategiskt urval för att representera mångfalden i kommunen.
- Semistrukturerad intervjuguide

ETISKA STÄLLNINGSTAGANDEN

Deltagarna har informerats om syftet med studien och givit sitt samtycke till att ingå i studien.

Deltagarnas rätt till integritet innebär att de behandlas och beskrivs konfidentiellt, deras namn är fingerade.

Sammanfattningsvis har studien följt de etiska krav som humaniora och samhällsvetenskap omfattas av (Vetenskapsrådet, 2017).

Studien har godkänts av Etikprövningsnämnden i Linköping (Dnr 2021–04849).

SLUTSATSER

”MAN VILL JU VARA MER DELAKTIG EGENTLIGEN MEN DET GÄLLER JU ATT FÅ IHOP LIVET ÖVER LAG”

- Vårdnadshavare har olika uppfattningar om vad undervisning innebär och vill vara delaktiga men nöjer sig ofta med informerad delaktighet, det är inte viktigt att vara med och fatta beslut kring undervisningen.
- Delaktighet är villkorat.
- Vårdnadshavarna beskriver förskollärarna som professionella och att de har förtroende för deras sätt att sköta undervisningen.
- Vårdnadshavare har av olika skäl inte har möjlighet att vara mer delaktiga än de är och att de är nöjda så länge deras barn trivs och tycker det är roligt att gå till förskolan.
- Dokumentation av olika slag är viktig länk för vårdnadshavares delaktighet

REFERENSER

- Buber, M. (1923 /1990). *Jag och du* (C. Norell & M. Norell, Trans.). Dualis.
- Buber, M. (1954 /1990). *Det mellanmännsliga* (C. Norell & M. Norell, Trans.). Dualis.
- Elo, S., & Kyngäs, H. (2008). The qualitative content analysis process. *Journal of advanced nursing*, 62(1), 107-115. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2648.2007.04569.x>
- Furenes, M. I., Reikerås, E., Moser, T., Munthe, E., & (2021). *Tendenser i empirisk dagtilbuds-forskning i de skandinaviske lande 2006-2019 - en forskningskortlægning*. <https://www.uis.no/nb/forskning/>
- Förenta Nationerna. (1998). *Barnkonventionen*. <https://unicef.se/barnkonventionen>
- Hugo, M., & Hedegaard, J. (2016). Följeforskning som skolnära forskningsmetod. In E. Anderberg (Ed.), *Skolnära forskningsmetoder* (pp. 47-62). Studentlitteratur.
- Imms, C., Granlund, M., Wilson, P. H., Steenbergen, B., Rosenbaum, P. L., & Gordon, A. M. (2017). Participation, both a means and an end: A conceptual analysis of processes and outcomes in childhood disability. *Developmental medicine and child neurology*, 59(1), 16-25. <https://doi.org/10.1111/dmcn.13237>
- Martin Korpi, B. (2015). *Förskolan i Politiken - om intentioner och beslut bakom den svenska förskolans framväxt*. https://www.regeringen.se/contentassets/7d83393009994779a340d8b839e5e8ae/forskolan-i-politiken---om-intentioner-och-beslut-bakom-den-svenska-forskolans-framvaxt-u015_007.pdf
- OECD. (2017). *Starting Strong 2017*. <https://doi.org/10.1787/9789264276116-en>
- Persson, S. (2015). *En likvärdig förskola för alla barn - innebörder och indikatorer*. https://www.vr.se/download/18.2412c5311624176023d25a76/1555422970243/En-likvaerdig-foerskola_VR_2015.pdf
- Persson, S. (2016). Föräldrars föreställningar om barn och barnomsorg. *Socialvetenskaplig tidskrift*, 1(2-3). <https://doi.org/10.3384/SVT.1994.1.2-3.3057>
- SFS. (2010:800). *Skollag*. <http://rkrattsbaser.gov.se/sfst?bet=2010:800>
- Skolverket. (2018). *Läroplan för förskolan Lpfö 18*. <https://www.skolverket.se/download/18.6bfaca41169863e6a65d5aa/1553968116077/pdf4001.pdf>
- Thomas, N. (2007). Towards a Theory of Children's Participation. *International Journal of Children's Rights*(15), 199-218. https://www.researchgate.net/publication/270694374_Towards_a_Theory_of_Children's_Participation
- Vetenskapsrådet. (2015). *En likvärdig förskola för alla barn - Innebörder och indikatorer*. https://www.vr.se/download/18.2412c5311624176023d25a76/1555422970243/En-likvaerdig-foerskola_VR_2015.pdf
- Bilder - Pixabay

JÖNKÖPING UNIVERSITY

*School of Education and
Communication*